

**ПОЛТАВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА
ВІДКРИТОГО МІЖНАРОДНОГО УНІВЕРСИТЕТУ РОЗВИТКУ
ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

Кафедра філології та соціально-гуманітарних дисциплін

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

_____ Н.О. Рябокінь

«29» січня 2024 р.

**НЕОЛОГІЗМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ
АНГЛОМОВНОГО СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
ДИСКУРСУ)**

Виконала:

здобувачка вищої освіти
спеціальності 035 «Філологія (переклад)»

Біляченко Світлана Миколаївна

Керівник:

Данилюк Людмила Всеволодівна,
к.ф.н., доцент, професор кафедри філології
та соціально-гуманітарних дисциплін

Полтава – 2024

**ПОЛТАВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА
УНІВЕРСИТЕТУ «УКРАЇНА»**

Освітній рівень: магістр
Галузь знань: 03 Гуманітарні дисципліни
Спеціальність: 035 Філологія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

філології та соціально-гуманітарних

дисциплін

_____ Наталія РЯБОКІНЬ

(підпис)

“ 01” вересня 2024 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
ЗДОБУВАЧЦІ ВИЩОЇ ОСВІТИ
Біляченко Світлані Миколаївні**

Тема роботи «Неологізми та особливості їх перекладу українською мовою (на матеріалі англomовного суспільно-політичного дискурсу)»

керівник роботи Данилюк Л.В., кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри філології та соціально-гуманітарних дисциплін

затверджені наказом по інституту від “ _____ ” _____ 2023 року № _____

2. Строк подання здобувачем освіти роботи _____

3. Вихідні дані до роботи

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Виконавці
1.	Забезпечення здобувачів освіти методичними рекомендаціями по виконанню роботи	На початку навчання	Кафедра філології та соціально-гуманітарних дисциплін
2.	Вивчення напрямків дослідження	За графіком	Здобувач освіти
3.	Складання плану роботи та підготовки індивідуального завдання роботи	За графіком	Наук. керів. Здобувач освіти
4.	Аналіз літератури за проблемою. Робота над теоретичною та практичною частиною дослідження	За графіком	Здобувач освіти
5.	Підготовка наукових тез з теми, що досліджувалась	За графіком	Наук. керів. Здобувач освіти
6.	Подання на кафедру закінченої роботи, включаючи електронну версію (з метою перевірки її на плагіат)	До передзахисту	Наук. керів. Здобувач освіти
7.	Підготовка письмового відгуку на роботу	До передзахисту	Наук. керів.
8.	Проведення попереднього захисту робіт	За графіком	Комісія
9.	Прийняття рішення про допуск роботи до захисту	За графіком	Кафедра філології та соціально-гуманітарних дисциплін
10.	Зовнішнє рецензування	До передзахисту	Наук. керівник
11.	Направлення робіт з рецензією до екзаменаційної комісії (ЕК) для захисту	За графіком	Кафедра філології та соціально-гуманітарних дисциплін

			х дисциплін
--	--	--	-------------

12.	Захист роботи	За графіком	Комісія
------------	---------------	----------------	---------

Здобувач освіти _____
(підпис) (ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Керівник роботи _____
(підпис) (ім'я ПРІЗВИЩЕ)

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. НЕОЛОГІЗМИ ЯК ОДИНИЦІ МОВЛЕННЯ ТА ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ <i>(аналіз спеціальної літератури)</i>	10
1.1. Неологізм як об'єкт досліджень і як лінгвістична одиниця суспільно-політичного дискурсу	11
1.2. Поняття суспільно-політичного дискурсу	14
1.3. Основні способи утворення неологізмів	16
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. НЕОЛОГІЗМИ У АНГЛОМОВНОМУ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ <i>(Самостійне дослідження)</i>	21
2.1. Способи утворення неологізмів у англomовному суспільно-політичному дискурсі <i>(аналіз спеціальної літератури)</i>	21
2.2. Лексико-семантичний аналіз неологізмів та особливостей їх вживання у сучасному суспільно-політичному дискурсі <i>(самостійне дослідження)</i>	26
Висновки до розділу 2	30
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ АНГЛОМОВНОГО СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ	32
3.1. Аналіз існуючих у перекладознавстві сучасних способів перекладу англomовної лексики	32
3.2. Способи перекладу неологізмів англomовного суспільно-політичного дискурсу <i>(самостійний перекладацький аналіз)</i>	36
Висновки до розділу 3	42
ВИСНОВКИ	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48
ДОДАТКИ	55
Додаток 1. (Корпус одиниць, що досліджуються)	55
Додаток 2. (Статті газети “Daily Mail” від 29.12.2013 року)	58
Додаток 3. (Статті газети “The Times” від 29.11.2019 року)	61

ВСТУП

Мова – це суспільне соціальне явище. Вона виникла у суспільстві, обслуговує суспільство, є однією з найважливіших ознак суспільства і поза суспільством існувати не може [19 кочерган, с.13]. Мова відображає усі ті зміни, що відбуваються у суспільстві, ніби віддзеркалюючи засобами нових слів та фраз нові поняття, предмети, явища тощо, що з'являються у житті певного суспільства і потребують відповідної номінації.

Кінець ХХ та початок ХХІ століття, як відомо, – це час великих змін у житті більшості країн сучасного світу, появи нових технологій, засобів масової інформації, час, коли нові досягнення, наукові відкриття тощо стають загальновідомими у глобальному масштабі, розширюється та розвивається міжнародна співпраця в усіх сферах життєдіяльності людини, тобто, це етап інтенсивного розвитку світової спільноти, а не одного певного суспільства, який знаходить вербальне відображення у мові і, відповідно, є предметом дослідження у лінгвістиці.

Закони розвитку мови – це постійні і закономірні тенденції в розвитку мов, їх вдосконалення. В наукових колах не втихають дискусії навколо різноманітних мовних і мовленнєвих проблем, включаючи проблеми сучасних тенденцій розвитку мов. Предметом вивчення у лінгвістиці є надзвичайно широке коло проблем, яке розглядається носіями різних мов і народів світу, науковцями різних галузей мовознавства Крім того, відбувається поєднання мови з різних наук, плідна творча співпраця призводить у результаті до нових сучасних технологій, скажімо, появи комп'ютера.

Англійська мова не могла не відреагувати на зміни в суспільному житті її носіїв, викликаних новими реаліями ХХІ сторіччя, що призводить до появи нових слів, або їхніх нових, додаткових значень. Процес неологізації європейських мов, що активно протікає в останні десятиліття, породжує необхідність пильного вивчення нових слів, нових лексичних одиниць, які,

як відомо, розвиваються та змінюються під впливом як зовнішніх, так і внутрішніх законів розвитку мови.

Науковці досліджують різні аспекти нових слів мови (етимологію, способи утворення, фактори, що спричиняють з появою, проблеми перекладу, укладають словники тощо). Останнім часом неологізми розглядаються в когнітивно-прагматичному аспекті [6, с.76-77].

Значна кількість досліджень нових слів як вітчизняними, так і зарубіжними вченими, свідчить про те, що інтерес до теми не припиняється, постають нові проблеми, вивляються нові аспекти їх вивчення та методи досліджень тощо. Чимало питань ще залишаються недостатньо вивченими і потребують додаткових досліджень, скажімо, питання терміносистеми окремих дискурсів взагалі та суспільно-політичного дискурсу зокрема.

Тема роботи *«Неологізми та особливості їх перекладу українською мовою (на матеріалі англомовного суспільно-політичного дискурсу)»* обрана відповідно до одного з напрямків сучасних лінгвістичних досліджень, спрямованих на дослідження способів утворення та функціонування нових слів у різних мовах та виявлення тенденцій тих змін, що відбуваються у мові сьогодні.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю дослідження нової лексики, як засобу відображення тих змін, що відбуваються в сучасному світі під впливом таких соціально значимих реалій сьогодення як війна, інтеграційні процеси, інформатизація, глобалізація тощо і мають знайти своє місце у лінгвокультурі. Тема є актуальною в українському перекладознавстві з огляду на те, що проблеми перекладу неологізмів українською мовою ще недостатньо вивчені і сьогодні є досить гостра потреба в ґрунтовних та різнобічних дослідженнях з теорії та практики перекладу англомовних неологізмів, які все більше проникають сьогодні в українську мову.

Об'єктом дослідження є англомовні неологізми.

Предмет дослідження – способи утворення англомовних неологізмів

суспільно-політичного дискурсу та особливості їх перекладу українською мовою.

Мета роботи - здійснивши комплексний діахронічний аналіз неологізмів англійської мови, виявити тенденції вживання та утворення нових слів у сучасній англійській мові.

Для досягнення поставленої мети у роботі поставлені і розв'язуються такі конкретні **завдання**:

1) здійснюється аналіз спеціальної літератури з проблем, що досліджуються, з метою:

- уточнення лінгвістичних особливостей суспільно-політичного дискурсу як медіа, у якому функціонують неологізми;

- уточнення поняття «неологізм»;

- аналізу основних факторів, що сприяють сьогодні виникненню та поширенню неологізмів у суспільно-політичному дискурсі англійської мови;

- систематизації поглядів науковців на структуру та лексико-семантичні особливості неологізмів, способи їх утворення та принципи класифікації;

- здійснити аналіз основних (існуючих сьогодні в українському перекладознавстві) шляхів та способів перекладу лінгвістичних одиниць різного рівня, зокрема і англійських неологізмів;

2) на конкретному мовленнєвому матеріалі суспільно-політичного дискурсу здійснити самостійний комплексний діахронічний аналіз англійських неологізмів (розглянути їх структуру, семантику, особливості функціонування у суспільно-політичному дискурсі та способи перекладу українською мовою) і зробити самостійні висновки.

Матеріалом дослідження слугує спеціальна наукова література з теми дослідження та 335 неологізмів, зібраних методом суцільної вибірки у конкретному суспільно-політичному дискурсі трьох мовних зрізів, а саме статтях газет “Daily Mail” (від 29.12.2013 року, та від 29.12.2023 року) та “The Times” (від 29.11.2019), з яких, методом суцільної вибірки зібраний корпус одиниць, що досліджується.

Методи дослідження

У роботі використовуються такі методи дослідження як:

- загальнонаукові методи індукції та дедукції, спостереження та опису;
- метод суцільної вибірки одиниць, що досліджуються;
- метод структурно-семантичного аналізу лексичних одиниць;
- перекладацький аналіз способів перекладу англomовних неологізмів;
- кількісний підрахунок частоти вживання явищ та одиниць, що досліджуються.

як елемент статистичного методу аналізу;

- порівняльний аналіз частоти вживання неологізмів у різних зрізах історичного розвитку мови.

Теоретичне значення роботи полягає у тому невеликому внескові у розбудову української лінгвістичної науки, який вимірюється результатами проведеного самостійного дослідження

Практичне значення роботи полягає у можливості використання результатів проведеного дослідження у навчальному процесі при підготовці філологів-перекладачів та у подальшому глибшому науковому дослідженні теми.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Апробація роботи. Основні результати проведеного дослідження знайшли висвітлення у доповіді:

Біляченко С.М. «Неологізми у сучасному англomовному суспільно-політичному дискурсі» // XVII Всеукраїнській науковій конференції студентів і молодих вчених "Молодь: освіта, наука, духовність" . Полтава, 2022

та двох публікаціях:

1. Біляченко С.М. *Неологізми в англійській пресі як відображення розвитку мови* // Сучасні питання філології: теоретична та прикладна лінгвістика / лінгвістика / Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної

конференції , 9 грудня 2022 року , с. 61- 69, м. Полтава

2. Біляченко С.М., Данилюк Л.В. *Неологізми в англійських ЗМІ першої чверті ХХІ століття (до проблеми сучасних тенденцій розвитку мови)*

РОЗДІЛ 1

НЕОЛОГІЗМИ ЯК ОДИНИЦІ МОВЛЕННЯ ТА ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Сучасний світ стрімко змінюється під впливом багатьох факторів, з'являються нові поняття, явища та предмети, які знаходять своє відображення у мові. Неологізми як предмет наукових досліджень не перестають привертати увагу лінгвістів і це зрозуміло, оскільки процеси розвитку мови, як і суспільства, яке нею користується, не припиняються. Значний доробок у дослідження нових слів англійської мови зроблений і українськими лінгвістами, серед яких слід назвати І.В. Андрусак, Ю. А. Зацного, І. І. Мурко, А. А. Харковську та інших.

За останнє десятиліття, як зазначає І. Б. Штерн, зафіксовано близько 10 000 нових слів та значень [68, с. 80].

Мова є динамічною системою, яка постійно змінюється та розвивається. Найбільш гнучкою є, як відомо, лексична система мови. Поповнення словника мови відбувається з розвитком у суспільстві нових галузей, нових технологій, нових понять, матеріалів та предметів, які потребують номінації. Нові слова у лінгвістиці називають неологізмами і потребують спеціального вивчення.

Неологізми як предмет наукових досліджень не перестають привертати увагу лінгвістів і сьогодні [М.В. Однороманенко, А. Е. Левицький, О. Пікуш, А.І. Погоріла, Ю.Г. Полковніченко.] і це зрозуміло, оскільки процеси розвитку мови, як і суспільства, яке нею користується, не припиняються. Значний доробок у дослідження нових слів англійської мови зроблений українськими лінгвістами, серед яких слід назвати І.В. Андрусак, Ю. А. Зацного, А. А. Харковську та інших.

Кожна мова є динамічною системою, яка постійно змінюється та розвивається. Найбільш гнучкою є, як відомо, лексична система мови, інтенсивне поповнення словника якої спостерігається разом з появою нових

слів, з розвитком того чи іншого мовного колективу, відображаючи зміни у суспільстві і сучасні тенденції.

1.1. Неологізми як об'єкт досліджень

Англійська мова не могла не відреагувати на зміни в суспільному житті її носіїв, викликаних новими реаліями ХХІ сторіччя, що призводить до появи нових слів, або їхніх нових, додаткових значень.

Поняття «неологізм», як свідчить аналіз спеціальної літератури, має сьогодні різні визначення. Так, наприклад, О.О. Селіванова розглядає «неологізм» як слово чи сполуку, які використовуються в певний період часу для позначення нового або вже наявного поняття, які носії сприймають як лексичні новоутворення [Селіванова, с.95].

Юрій Зацний зазначає, що під неологізмами англійської мови варто розуміти слова і словосполучення, що сприймаються носіями мови як нові.варіанта як нові (за формою або за змістом). Тобто, за структурою він їх поділяє на три типи:

- лексеми (окремі нові слова);
- фразеологічні нові стійкі словосполучення;
- нові (або додаткові) семантичні значення слів, або стійких словосполучень, що вже існують у мові [Зацний, с. 10].

Згідно із трактовкою Джона Альгео, нове слово – це форма (або використання форми), яка не зафіксована в загальних словниках. [Альгео, с. 3].

М. Мостовий визначає неологізм – це лексична одиниця, яка отримала нове значення, використовується у мові, але ще не увійшла до активного вжитку і його новизна усвідомлюється мовцями [Мостовий, с. 88].

Як бачимо, що визначення поняття «неологізм» може відрізнитися у різних дослідників, проте усі вони сходяться на основному, що неологізм – це лексична одиниця, яка отримала нове значення, використовується у мові, але ще не увійшла до активного вжитку.

Отже, неологізм – це не лише нове слово, але й набагато складніше поняття, оскільки неологізм може бути новим словом, новим значенням певного слова, що вже існує у мові, сполученням декількох слів або сталою фразою.

Науковці досліджують різні аспекти нових слів мови (етимологію, способи утворення, фактори, що спричиняють їх появу, проблеми перекладу, укладають словники тощо). Останнім часом неологізми розглядаються в когнітивно-прагматичному аспекті [Андрусяк, с.7-11].

Поява нових слів - це збагачення і розвиток словникового складу мови, що відбиває роівень розвитку того середовища, у якому знаходиться мова. Аналіз нової лексики дає можливість визначити основні сфери появи нових лексичних одиниць, тобто ті галузі соціального життя, які є джерелом виникнення найбільшої кількості інновацій. Неологізми свідчать про здатність мови відображати динамічний розвиток суспільства і в той самий час розширення традиційних меж словотворення. Доки мовці вважають певну одиницю новою, вона зберігає за собою статус неологізму.

Науковці досліджують різні аспекти нових слів мови (етимологію, способи утворення, фактори, що спричиняють їх появу, проблеми перекладу, укладають словники тощо). Останнім часом неологізми розглядаються в когнітивно-прагматичному аспекті [6, с.7-11].

Дослідження новоутворених слів є невід'ємною частиною лексикології. Неологізми показують здатність мови відображати динамічний розвиток суспільства і в той самий час розширення традиційних меж словотворення. Для відображення, відтворення й закріплення нових ідей і понять мова, і лексика зокрема, мають розвиватися, поповнюватися новими компонентами.

. Неологізм поширюється, як правило, носіями мови, перш за все, через засоби масової інформації (усні та письмові). Потім він фіксується у друкованому вигляді. Оскільки засобами масової інформації, сьогодні трактуються у лінгвістиці як суспільно-політичний дискурс, то логічно

розглянути це поняття детальніше.

1.2. Поняття суспільно-політичного дискурсу

За визначенням, яке знаходимо у Вікіпедії, дискурс — це єдність мовлення та ситуації, в якій воно відбувається і включає у собі таке поняття, як перебіг мовлення, так і його передумови, обмеження та результати, позамовний контекст і невисловлені цілі й наміри, які супроводжують акт мовлення [вікіпедія].

Термін “дискурс”, як зазначають Л.Філіпс Л та М. Йоргенсен, [Л.Філіпс, с. 14], у наукових текстах та дебатах використовується довільно, часто без точного визначення. Поняття стало розмитим або втратило значення, або, навпаки, стало використовуватися більш точно з різними значеннями в різних контекстах. Але в багатьох випадках під поняттям "дискурс" розуміють мову, організовану відповідно до структурних властивостей висловлюванням людей у різних сферах соціального життя [Л.Філіпс, с. 14].

Огляд різних підходів, що існують сьогодні у визначенні поняття «дискурс» робить у своїй роботі О.М.Ільченко [О.М.Ільченко].

Науковці-початківці дискурс зазвичай співвідносять з такими поняттями, як висловлювання, мова, текст, що створює хибне уявлення про ідентичність цих понять.

Термін «дискурс» сьогодні досить широко використовується у багатьох сферах життєдіяльності людини і є предметом наукових досліджень у різних галузях. Поняття «дискурс» є досить багатозначним та багатоплановим мисленнєво-комунікативним феноменом, що знаходиться у центрі уваги сучасної науки у цілому і лінгвістики, зокрема. Він вивчається різними напрямками сучасної лінгвістики і має неоднозначне трактування.

У лінгвістиці термін «дискурс» розглядається не лише як процес комунікації між людьми, оскільки він насправді виконує цілу низку функцій серед численних до визначень поняття «дискурс» [Ільченко, 131].

О.І. Морозова та І.С. Шевченко, досліджуючи проблеми типології дискурсу, підкреслюють, що велика кількість типологій дискурсу є наслідком того, що в основу класифікацій покладені різні притнципи [Морозова, Шевченко, с.233] Залежно від критеріїв, покладеного в основу класифікацій дискурсів, О.І. Морозова та І. С. Шевченко, виділяють чимало різних типів та підтипів дискурсів, які є, зазвичай, спеціалізованими, тобто, зорієнтованими на певну тематику, текстами. Зокрема, за сферою функціонування виділяють такі підтипи інституційного дискурсу як, дискурсу суспільних інституцій - політика, наука, релігія тощо, політичний, адміністративний, юридичний, медійний, педагогічний тощо [Морозова, Шевченко, с 236]. Відповідно до теми чинного дослідження як дискурс-джерело одиниць чинного дослідження, тобто неологізмів, нас цікавить політичний дискурс. Розглянемо його основні особливості.

Оскільки чинне дослідження проводиться на матеріалі газетних статей, тобто одному з видів ЗМІ, то зупиняємося на понятті суспільно-політичного дискурсу. В суспільно-політичному дискурсі, як зазначає О. Коновець, ЗМІ формують уявлення про політичний простір за допомогою медіа-дискурсів [34, с.7].

О.С. Фоменко у своїй дисертації визначає політичний дискурс як сукупності усіх мовленнєвих актів у політичних дискусіях, які оформилися згідно існуючих традицій та отримали перевірку досвідом [69, с.7].

Розглядаючи особливості інформаційного газетного типу тексту, Ілько Корунець зазначає, що він є найбільш різномірним, оскільки крім політичних новин і соціальних подій в газетах повідомляється і про спортивні події, і про фінансові операції, і про наукові винаходи тощо [Корунець, 2008, с.291]. Тобто, лексико-семантичні особливості суспільно-політичного дискурсу заслуговують на особливу увагу через різномірність сфер, які в ньому відтворюються та, відповідно, структурно-семантичних особливостей його лексичних одиниць.

За словами Ілька Корунця, «газетні й журнальні шпальта – це справжній «полігон», на якому з'являються й вводяться в щоденне функціонування нові слова, мовні метафоричні звороти, фразеолгізми, з'являється чимало неологізмів – слів та словосполучень, окремі з яких стають інтернаціоналізмами» [Корунець, 2008, с.292].

Роль політичного дискурсу в умовах існування широкого спектру інформаційних технологій має велике значення, оскільки саме політичний дискурс освітлює цілі та ідеали суспільства, вибудовує ієрархію політичних та соціальних цінностей, асимілює та узагальнює смисли та значення, породжені іншими сферами суспільного життя. Віддзеркалюючи вербально усі події, стан та розвиток суспільства, саме політичний дискурс є першим джерелом зафіксованих у письмовій формі неологізмів, звідки вони починають швидко і широко поширюватися. У сучасній лінгвістиці саме політичний дискурс досліджується як джерело неологізмів.

Вивчення неологізмів здійснюється сьогодні, як відомо, у різних аспектах, одним із яких є спосіб їх утворення. Перш ніж переходити до аналізу способів утворення зібраного корпусу неологізмів розглянемо, які способи утворення нових англomовних лексичних одиниць існують сьогодні в лінгвістиці.

1.3. Основні способи утворення неологізмів

Способи утворення нових слів, як відомо, відбуваються за словотворчими моделями мови. У кожній мові, зазвичай, вони мають свої особливості. З плином часу, у процесі розвитку мови вони можуть зазнавати певних змін.

Способи словотвору в сучасній англійській мові описані у підручниках з лексикології англійської мови [Верба Л. Г., Мостовий М.І., Ніколенко А. Г.], а також у спеціальних працях лінгвістів, які працювали у цій царині [Єнікієва С.(20), М., Жлуктенко Ю. А.(21), Заболотний К.Ф.(22), Герман В.В.(16), Гармаш О. Л.(15), Бортничук Е.Н.(8), Андрусак І.В.(4), Андрусак І.В.(5), Колоїз Ж.В.(33), Левицький А. Е.(39), Пікуш О.(48), Поведа Т.(49)]. Питання

способів утворення нових слів англійської мови, хоча і видається вже достатньо вивченим, привертає і сьогодні увагу науковців, оскільки вивчається в різних аспектах, різними науковими напрямками сучасних досліджень мови з урахуванням змін, що відбуваються у мові, та факторів, які їх спричиняють.

У лінгвістичній науці сам термін «словотвір» неоднозначний. Ним прийнято називати різні лінгвістичні явища. Під словотвором розуміється перш за все, процес створення нових слів на базі існуючих мовних одиниць. З цієї перспективи словотвір розглядається як один з найважливіших засобів поповнення словникового складу мови. Нові слова в мові утворюються за певними правилами, моделями, схемами - за певними зразками, які утворюють певний мовний механізм, який і називається словотвором.

Н.І. Мостовий також відносить афіксацію і словоскладання до основних способів англійського словотворення, але зазначає, що не всі з цих способів є продуктивними для американського варіанту англійської мови, а лише частина з них.

Як справедливо стверджує І.Г. Анікеєнко, продуктивність є здатність утворювати нові слова за вже існуючими зразками, які легко зрозуміти носіям мови. Відповідно, найбільш важливими і найбільш продуктивними способами словотворення він вважає афіксація, конверсія, словоскладання і аббревіація (скорочення).

З плином часу продуктивність того чи іншого способу словотворення може змінитися, тому дослідження тенденцій вживання різних способів словотвору є цікавою і ненормальним напрямком сучасних лінгвістичних досліджень.

Традиційно до основних і найбільш продуктивних способів словотворення в сучасній англійській мові відносять афіксацію.

Афіксація - це спосіб утворення нових слів шляхом приєднання до певної основи слова словотворчих афіксів (суфікса або префікса). За Єнікієвою С. М., афіксація – це утворення нових слів за допомогою суфіксів і

префіксів. Афіксалізація лексичних одиниць є складним і послідовним процесом перетворення синтаксично вільної, самотійної лексеми на зв'язаний, позбавлений комунікативної самотійності, словотворчий формант. Першим кроком у процесі афіксалізації лексеми слід вважати її виходження до складу композитів [Єнікієвою С. М, с. 20].

Також Єнікієва С. М. звертає увагу на те, що у сучасній англійській мові можна виявити велику групу службових вербоформантів, утворених шляхом афіксалізації лексичних одиниць, що "породили" багато десятків і сотень неологізмів: -abuse (alcohol-abuse, child-abuse, drug-abuse); -aid (live-aid, sport-aid); -compatible (downward-compatible); -based (community – based); -free (GE-free); -intensive (calorie-intensive); line (AIDSline, childline) [Єнікієвою С. М, с. 21].

Поширеним способом утворення неологізмів також є **словоскладання** (або композиція) - спосіб утворення нової лексичної одиниці з двох окремих слів на рівні словосполучення [42, с. 43].

Ю.А. Зацний зазначає такі продуктивні способи утворення нових слів англійської мови, як афіксація, словоскладання, злиття (бленди або телескопія [23, с. 54].

Складним словом називається об'єднання двох або, рідше, трьох основ, яке функціонує як одне ціле і яке виділяють у складі пропозиції як особливу лексичну одиницю через її цільнооформленість. [20, с. 21].

Юрій Зацний, розглядаючи процеси, механізми та засоби створення лексичних інновацій, наголошує, що збагачення новими за формою та змістом інноваціями, тобто лексичними неологізмами, на сучасному етапі розвитку англійської мови відбувається в ній майже винятково шляхом словотвору,

О.Л. Гармаш виокремлює афіксацію і елементоскладання як способи творення морфологічних неологізмів. Телескопію та словоскладання відносить до лексичних способів словотворення, а аббревіацію - до графічних способів формотворення [15, с. 8].

Складні слова відіграють важливу роль в утворенні неологізмів у різних сферах. Вони є компактними за формою і місткими за змістом, здатними економно й усебічно відображати ознаки, характеристики та якості різних об'єктів дійсності [20, с. 17].

Конверсію вважають одним із основних способів словотворення в сучасній англійській мові. Це надзвичайно продуктивний спосіб поповнення лексичного складу будь-якої мови новими словами. Конверсія існує в багатьох мовах, але саме в англійській мові вона набула широкого розповсюдження, що пояснюють збігом звукової форми іменників і дієслів через втрату закінчень [9, с. 14].

Конверсія – процес формування нових слів засобами переміщення їх з одного морфологічного класу до іншого без будь-яких змін, це безафіксальний спосіб творення слів. Найпоширеніші моделі утворення неологізмів за допомогою конверсії: N – V – head – to head (голова – очолювати); a sign – to sign (знак, підписувати).

Для конвертованих неологізмів, так само як і для неологізмів, утворених шляхом афіксації і словоскладання, характерна тенденція до утворення багатокомпонентних структур типу: work-to-rule - виступ робітників з вимогами дотримувати усі пункти трудового договору.

Також конверсія може утворюватися від прикметників, що вживаються лише в однині, уживаються збірні іменники множини: sweet (солодкий) → sweets (солодощі); empty (порожній, пустий) → empties (порожняк); від прислівників why (чому?) та wherefore (з якої причини?) утворено іменники whys та wherefores. N – Adj – a stone – stony (камінь – кам'яний); wood – wooden (дерево, деревина – дерев'яний); V – N – to cut – a cut (різати – поріз); to look – a look (дивитися – погляд); to walk – a walk (ходити – прогулянка); to burn – a burn (горіти – опік); Adj – V – dry – to dry (сухий – сушитися, сохнути); warm – to warm (теплий, зігрітий – гріти(ся)); thin – to thin (худий, тонкий – худнути) [11, с. 38-40].

Абревіатура – це процес творення одиниць вторинної номінації, який

пов'язаний зі зміною структури вихідного найменування і приводить до появи нового структурного варіанта вихідної номінативної одиниці.

За способами утворення аббревіацій поділяють на прості, складні та ініціальні. Прості аббревіатури утворюються шляхом відкидання кінцевого або початкового складів основи.

Складні аббревіатури утворюються за допомогою аббревіації та словоскладання: *altmode* (зміна режиму клавіатури натисканням комбінації клавіш *Alt-Shift*)[20, с. 19].

Скорочення може складатися з початкових букв, слів та основ, або лише початкових букв, слів, називаються ініціальними аббревіатурами: *МООС* (*massive open online course*): безкоштовний навчальний курс он-лайн доступний кожному.

Висновки до розділу I

Неологізми – це нові слова, що з'являються у мові для номінації нових предметів, понять, процесів, ідей тощо впродовж розвитку суспільства, оскільки мова як суспільне явище живе у суспільстві, яке нею послуговується, і розвивається разом з ним. Неологізмом може бути як окреме слово, так і словосполучення або лише нове, додаткове значення уже відомих у суспільстві слова.

Перш за все неологізми з'являються у засобах масової інформації, таких як газети, телебачення, радіо, які оперативно доносять у суспільство усе, що відбувається у суспільстві і поза ним, вони висвітлюють цілі та ідеали суспільства. Тому вивчення неологізмів лінгвістами здійснюється зазвичай на матеріалі суспільно-політичного дискурсу.

Суспільно-політичний дискурс є одним із спеціалізованих, тобто, зорієнтованими на певну тематику, текстом у якому вербально відображаються як тенденції мовлення, так і сприйняття цього мовлення суспільством, тобто, політичний дискурс можна вважати мовою, що занурена у дійсність.

Неологізми є предметом вивчення багатьох лінгвістів, але тема продовжує бути актуальною, з'являються нові погляди і підходи до їх вивчення, нові напрямки лінгвістичних досліджень, наприклад, когнітивний. Нові слова у кожній мові утворюються відповідно до тих словотворчих моделей, які притаманні певній мові. Окрім того нові слова часто запозичуються у різні мови з тієї, де вони виникли, і асимілюються в ній.

РОЗДІЛ 2

НЕОЛОГІЗМИ У АНГЛОМОВНОМУ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ (самостійне дослідження)

Самостійне дослідження неологізмів суспільно-політичного дискурсу проводиться на матеріалі 335 неологізмів, зібраних методом суцільної вибірки з аутентичних джерел англomовного дискурсу, а саме статей Британських газет

“Daily Mail” та “The Times”. Дослідження проводиться в діахронічному плані відповідно до поставленої мети – виявлення тенденцій вживання неологізмів у сучасній англійській мові, тому вибірка одиниць дослідження (неологізмів) зроблена із дискурсу трьох мовних зрізів однакового за обсягом матеріалу, що репрезентує вербально нові слова десяти останніх років, а саме 2013, 2019 та 2023 років.

Для досягнення поставленої мети дослідження зібраних одиниць включає аналіз структурно-семантичних особливостей неологізмів (тобто, способів їх утворення та семантики, лексичних новоутворень) особливостей функціонування (частоту вживання) їх у тексті першоджерела кожного із мовних зрізів.

2.1. Аналіз способів утворення неологізмів у англomовному суспільно-політичному дискурсі

Проведений аналіз структури неологізмів першого мовного зрізу, що відноситься до 2013 року, показав, що із зібраних 98 лексичних новоутворень значну частину - 26 % становлять неологізми, що є безафіксальними лексемами типу *fan* (фанат)

Неологізми, утворені способом складання основ двох різних лексем, як от *stereotype* (стереотип) становлять 52% вибірки, скорочення як спосіб

утворення нового слова використано у 14% вибірки в англomовному дискурсі, в той час як афіксація звфіксована лише в 7% (Див. Табл. 2.1.).

Таблиця 2.1.

**Аналіз способів утворення неологізмів соціально-політичного дискурсу
2013 р.**

№ п/п	Спосіб утворення неологізмів	Частота вживання		Ілюстративний приклад
		Кількісний підрахунок	% співвідношення	
1	словоскладання	51	52%	<i>Stereotype</i>
2	безафіксальна лексема	26	27%	<i>fans</i>
3	скорочення	14	14%	<i>LBD</i>
4	афіксація	7	7%	<i>online</i>
разом		98 одиниць	100%	

Як видно з таблиці, у суспільно-політичному дискурсі 2013 року неологізми англійської мови утворювалися чотирма способами, найбільш вживаним з яких виявився спосіб словоскладання — 52%. Прикладами способу словоскладання виступають такі слова, як: *showbiz* — шоу-бізнес, *website* — веб-сайт, *dash-cam* — відеореєстратор та інші. Слід відмітити, що значна частина нових слів в англійській мові є простими безафіксальними основами, аналіз вибірки визначив їх у 27%. Прикладами безафіксальних лексем з цієї вибірки є такі слова, як: *stars* - зірки — відомі люди, *scans* — сканування, *Word* - текстовий процесор та інші. Скорочення різного типу, які

зафіксовані у цьому зрізі - 14 % вибірки. Прикладами скорочення виступають такі слова, як: *LBD* - чорна сукня принцеси Діани, в якій вона танцювала у Білому Домі у 1985 році, *CEO* - генеральний директор, *TAO* - Індивідуальні операції доступу та інші. Найменш продуктивним способом виявився афіксація - 7 %. Прикладом способу афіксації виступає слово *online* - у *мережі*, *obesity* - ожиріння та інші.

Також за результатом аналізу можемо бачити, що більшість новоутворених неологізмів це іменники, які складають 86% вибірки.

Аналіз неологізмів другого мовного зрізу проводився на матеріалі вибірки неологізмів у суспільно-політичному *дискурсі 2019 року*, корпус якого становить *114 одиниць*.

Аналіз частоти вживання різних способів утворення неологізмів у дискурсі 2019 року показав, що за структурою нові слова розподіляються на 4 типи, і утворюються зазвичай способом словоскладання – *Brexit* (*Britain + exit*) становить 61 % усіх неологізмів цього періоду вибірки.

Чимало нових слів - 19 % у цей період утворюються способом скорочення, наприклад: *COVID*, в той час як а конверсія становить 6% вибірки. Афіксальний спосіб утворення нових слів був зафіксований лише в одному випадку, що приблизно можна визначити як 1% від усіх способів словотвору цього періоду розвитку мови.

Отримані результати проведеного аналізу показані у таблиці 2.2. (Див. табл. 2.2.)

Таблиця 2.2

Аналіз способів утворення неологізмів соціально-політичного дискурсу 2019 р.

№ п/п	Спосіб утворення неологізмів	Частота вживання		Ілюстративний приклад
		Кількісний підрахунок	% співвідношення	
1	словоскладання	69	61%	<i>IT industry</i>

2	скорочення	22	19%	<i>DNA</i>
3	безафіксальна лексема	12	10%	<i>Google</i>
4	афіксація	11	10%	<i>jihadist</i>
разом		114 одиниць	100%	

Проаналізувавши способи утворення неологізмів англійської мови у суспільно-політичному дискурсі на матеріалах газети “The Times” від 29.11.2019 року, можна сказати, що найбільше неологізмів — 69 слів було утворено словоскладальним способом, що становить 61% дослідження. Прикладами способу словоскладання виступають такі слова, як: *chatbots* - спілкування текстовими та аудіо повідомленнями на сайті, *roboadvisers* — роботи-консультанти, *Brexit* — вихід Великої Британії з ЄС та інші.

Способом скорочення було утворено 22 слова, що складає 19% дослідження. Способом скорочення у цьому зрізі були утворені такі слова, як: *EU* — Європейський Союз, *AI* — штучний інтелект, *IT* — інформаційні технології та інші.

Як безафіксальні лексеми були утворені 12 слів, що складає 10% дослідження. Таким способом були утворені такі слова, як: *Google* — пошуковий сервіс, *Twitter* — соціальна мережа, *video* — відео та інші.

Способом афіксації було утворено 11 слів, що складає 10% дослідження. Саме способом афіксації у цій відбірці були утворені такі слова, як: *obesity* — ожиріння, *jihadist* — ісламський рух.

Також за результатом аналізу можемо бачити, що більшість новоутворених неологізмів це іменники, які складають 77% дослідження (див. дод. 2, табл.2).

Аналіз нових слів, зібраних у мовному зрізі **2023 року**, показав, що їх кількість зросла до 123, переважна більшість з яких - 57 % утворена способом словоскладання. Скорочення як спосіб утворення нових слів також

досить розповсюджений і становить 26 % вибірки. Афіксація зафіксована лише у трьох випадках. Конверсія у вибірці цього періоду (2023 р) не зафіксована. Прості безафіксальні неологізми, такі як *drone* становлять у вибірці 15 %.

Результати аналізу, проведеного на матеріалах дискурсу 2023 року, показані у таблиці 2.3. (Див. Табл. 2.3.)

Таблиця 2.3

***Аналіз способів утворення неологізмів соціально-політичного дискурсу
2023 р.***

№ п/п	Спосіб утворення неологізмів	Частота вживання		Ілюстративний приклад
		Кількісний підрахунок	% співвідношення	
1	словоскладання	71	57%	<i>Exit group</i>
2	скорочення	31	26%	<i>COVID-19</i>
3	безафіксальна лексема	18	15%	<i>drone</i>
4	афіксація	3	2%	<i>influencer</i>
разом		123 одиниць	100%	

Проаналізувавши способи утворення неологізмів англійської мови у суспільно-політичному дискурсі на матеріалах газети “Daily Mail” від 29.12.2023 року, можна сказати, що найбільше неологізмів — 71 слово було утворено словоскладальним способом, що становить 57% дослідження. Прикладами способу словоскладання виступають такі слова, як: *AI revolution* - Революція AI, *ChartGPT* - Розділ GPT, *AI weapons* - зброя III та інші.

Способом скорочення було утворено 31 слово, що складає 26%

дослідження. Скороченням були утворені такі слова, як: *COVID-19* - інфекційна хвороба, яка вперше виявлена у людини в грудні 2019 року в місті Ухань, *Центральний Китай*, *AGI* — сильний штучний інтелект.

Як безафіксальні лексеми були утворені 18 слів, що складає 15% дослідження. Таким способом були утворені такі слова, як: *X* - соціальна мережа, *placebo* - несправжні речовини, що застосовуються під час клінічного випробування, *fans* — вболівальники та інші.

Способом афіксації було утворено 3 слова, що складає 2% нашого дослідження. Це такі слова, як: *TikToker* — користувач TikTok, *influencer* - людина, думка якої має значення для певної аудиторії, *Youtuber* - користувач YouTube.

Також за результатом аналізу можемо бачити, що більшість новоутворених неологізмів це іменники, які складають 88% нашого дослідження (див. у дод. 3, табл.3).

2.2. Структурно-семантичний аналіз неологізмів та особливостей їх вживання у сучасному суспільно-політичному дискурсі (самостійне дослідження)

Відповідно до поставленої мети – виявити тенденцію вживання неологізмів у сучасній англійській мові, у роботі лексико-семантичний аналіз неологізмів проводиться на матеріалі трьох зрізів у розвитку англійської мови – 2013, 2019 та 2023 роки.

Здійснений лексико-семантичний аналіз 98 зібраних неологізмів, а також аналіз особливостей (тобто частоти) їх вживання у сучасному суспільно-політичному дискурсі 2013 року показує, що 98 неологізмів, що аналізуються,

можна згрупувати у дві лексико-семантичні категорії, тобто дві сфери вживання нових слів, де англійські неологізми використовуються мовцями найбільше: соціальну сферу та сферу інтернету.

Неологізми соціальної сфери становлять найбільшу кількість вибірки - 69 %. Сюди відносяться такі нові слова, як: *Eurozone sleepwalking*, *decades of deflation*, *astonishing footage of the moment*, *in cropped gym top and leggings*, *foreigners to be billed for emergency treatment in clampdown on health tourism* та інші.

До сфери інтернету, які становлять — 31%, відносяться такі слова, як: *installed Spyware*, *second fitness DVD*, *intercepted computers ordered online* та інші.

Отримані результати проведеного аналізу представлені у таблиці 2.4. (Див. Табл. 2.4.)

Таблиця 2.4.

Лексико-семантичний аналіз неологізмів соціально-політичного дискурсу 2013 року

№ п/п	Лексико-семантична категорія	Частота вживання		Ілюстративний приклад
		Кількісний підрахунок	% співвідношення	
1	Соціальна сфера	68	69%	<i>face-painting</i>
2	Інтернет-сфера	30	31%	<i>Microsoft</i>
Разом		98 одиниць	100%	

Як видно з таблиці, нові слова переважно відносяться до сфери повсякденного життя людини, його побуту, способу життя. Поява неологізмів свідчить про розвиток суспільства, певний його прогрес у зв'язку з новими технологіями, продукти яких використовуються для практичного використання окремої людини та суспільства в цілому.

Лексико-семантичний аналіз зібраних у мовному матеріалі 2019 року 114 неологізмів англomовного суспільно-політичного дискурсу засвідчує значне зростання, як кількості неологізмів, так і їхнє семантичне різномайття, яке можна згрупувати у п'ять лексико-семантичних категорій, тобто найбільші популярних сьогодні у нашому житті сфер, де використовуються, а саме: соціальну (повсякденне життя), сферу новітніх технологій (інтернету), політичну, екологія та економіка.

Лексико-семантична група неологізмів Інтернет сфери виявилася найбільш численною - 61%, що й не дивно, оскільки завдяки новим комп'ютерним технологіям виникає велика кількість комп'ютерних та інтернет неологізмів, це такі неологізми як *Hey, Google, intercepted computers ordered online,*

оскільки вона охоплює майже усі сфери соціального життя людини: *Scientists create DNA trap to ensnare viruses, Smartphone*

Політика: *Brexit, neo-Nazi sympathisers*

Отримані результати самостійного лексико-семантичного аналізу зібрані 114 неологізмів зрізу мови 2019 року, показані у таблиці 2.5. (Див. табл. 2.5.)

Таблиця 2.5.

Лексико-семантичний аналіз неологізмів соціально-політичного дискурсу 2019 року

№ п/п	Лексико-семантична категорія	Частота вживання		Ілюстративний приклад
		Кількісний підрахунок	% співвідношення	
1	Інтернет-сфера	70	61%	smartphone
2	Політика	21	18%	Brexit
3	Соціальна	14	12%	DNA

4	Екологія	5	4%	climate change
5	Економіка	4	4%	Automation
Разом		114 одиниць	100%	

.Лексико-семантичний аналіз зібраних у мовному матеріалі 2019 рокеу 114 неологізмів англomовного суспільно-політичного дискурсу засвідчує значне зростання, як кількості неологізмів, так і їхнє семантичне різноманіття, яке можна згрупувати у п'ять лексико-семантичних категорій, тобто найбільш популярних сьогодні у нашому житті сфер, де використовуються, а саме: соціальну (повсякденне життя) , сферу новітніх технологій(інтернету), політичну

Як видно з таблиці, у мовному зрізі 2019 року переважають неологізми політичної сфери

Лексико-семантичний аналіз зібраних у мовному матеріалі **2023 року 123** неологізмів англomовного суспільно-політичного дискурсу засвідчує, що основною тематикою та сферою вжиття є неологізми п'яти лексико-семантичних категорій, тобто найбільш популярних сьогодні у нашому житті сфер, а саме: війна, соціальна (повсякденне життя) , сферу новітніх технологій(інтернету), екологічна та політична. Результати проведеного аналізу представлені у таблиці 2.6. (Див. табл.2.6.)

Таблиця 2.6

Лексико-семантичний аналіз неологізмів соціально-політичного дискурсу 2023 року

№ п/п	Лексико-семантична категорія	Частота вживання		Ілюстративний приклад
		Кількісний підрахунок	% співвідношення	
1	Війна	67	55%	<i>Shahed-type drones</i>
2	Соціальна	26	21%	<i>epidemic of depression</i>

3	Інтернет-сфера	15	12%	<i>WhatsApp</i>
4	Екологія	10	8%	<i>climate chaos</i>
5	Політика	5	4%	<i>neo-Nazi sympathisers</i>
Разом		123 одиниць	100%	

Як видно з таблиці, неологізми, що з'являються у мові 2023 року, відносяться до актуальних подій сьогодення – війни, та соціальної сфери, тобто повсякденного життя людини.

У роботі проведений порівняльний аналіз результатів, отриманих при дослідженні неологізмів усіх трьох мовних зрізів – 2013, 2019 та 2023 років, що дає можливість виявити певну тенденцію у способах утворення неологізмів, частоти вживання тощо. Отримані результати представлені у таблиці 2.7. (Див.табл. 2.7.).

Таблиця 2.7

Частота вживання неологізмів в англійській мові 2013-2023 років

2013		2019		2023	
Кількісний показник	% співвідношення	Кількісний показник	% співвідношення	Кількісний показник	% співвідношення
98	29%	114	34 %	123	37 %
335		100%			

Отримані результати свідчать про тенденцію зростання неологізмів у сучасній англійській мові, яке є повільним, яким воно і має бути за такий короткий проміжок часу, але добре прослідковується.

Висновки до розділу 2

Проведений самостійний аналіз способів утворення неологізмів у сучасній англійській мові, їх семантики та частоти вживання, тобто особливостей функціонування, дозволяють зробити висновок, що неологізми в сучасній англійській мові утворюються різними способами за тими словотворчими моделями, що вже існують у мові, але найпродуктивнішими є словоскладання та скорочення різного типу (аббревіація, телескопія тощо).

Порівняльний аналіз результатів проведеного самостійного аналізу дискурсу трьох мовних зрізів, дозволяє виявити певну тенденцію у способах утворення сучасних неологізмів та їх продуктивності, а також загальну тенденцію використання їх у сучасній мові. Найпродуктивнішим, як виявилось, є спосіб словоскладання: у 2013 році словоскладальним способом було утворено 51 слово, що складає 52% вибірки. Також, можна зазначити, що більшість новоутворених неологізмів це іменники, які складають 86% нашого дослідження.

У 2019 року словоскладальним способом було утворено 69 слів, що складає 61% вибірки. більшість новоутворених неологізмів це іменники, які складають 77% .

У 2023 році словоскладальним способом було утворено 71 нове слово, що складає 57% вибірки, 88% з яких - іменники.

Найчастіше зустрічаються слова, які позначають передові технології, вони щільно увійшли у наше повсякденне життя.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ АНГЛОМОВНОГО СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ

У сучасному перекладознавстві існує низка способів перекладу лексичних одиниць різної структури. Перш ніж перейти до аналізу способів перекладу зібраного корпусу неологізмів, необхідно, звернувшись до спеціальної літератури, розглянути існуючі у сучасному перекладознавстві способи перекладу англomовної лексики.

3.1. Аналіз існуючих у перекладознавстві сучасних способів перекладу англomовної лексики

Як показує аналіз спеціальної літератури з перекладознавства, при перекладі англomовних лексичних одиниць використовується низка спеціальних способів та шляхів. Розглянемо їх детальніше.

Ілько Корунець [Корунець, с. 17-18] традиційно визначає наступні види перекладу:

1) **дослівний переклад** (literal translating), типу *administrator* (адміністратор), *hotel/motel* (готель/мотель), *hydrometer* (гідрометр)

2) **транскрипція** (transcription), метод, за допомогою якого частково передається орфографічна і частково звучна форма лексеми / слова мови джерела: *card* (картка/карта), *European* (європейський), *stylized* (стилізований), *therapeutic* (терапевтичний).

3) вербальний переклад (verbal translating), який, на відміну від буквального перекладу чи транскрипції ніколи не передає орфографічну або звукову форму вихідних мовних одиниць, а лише їх позначувальне значення: *interference* (невтручання), *weightlessness* (невагомість) . [Корунець І.В., с. 17-18]. Частина англomовної лексики, як зазначає Ілько Корунець, може перекладатися способом вербального перекладу на лексико-морфологічному рівні, коли їхні лексичні значення і морфологічна будова в англійській та українській мовах майже збігається, як от *help-less* (без-порадний), *super-profit* (над-прибуток)

Проте, яке застерігає Ілько Корунець, переважна більшість інших слів у переклад не зберігає структуру у цільовій мові через відмінності у морфологічних системах англійської та української мов вербальний переклад полісемантичних слів дозволяє вибирати необхідний серед декількох варіантів. Вербальний переклад використовується лише на рівні лексеми / слова, оскільки на рівні словосполучень, а особливо фразеологізмів та сталих виразів, він часто може зруйнувати зміст [Корунець, с. 18].

4) *переклад «слово в слово»* є послідовним словесним перекладом на рівні фраз і речень;

5) *інтерлінійний спосіб / метод перекладу* – це умовний термін для чіткого перекладу на рівні певного тексту. Останні можуть бути уривками, строфами, уривками з твору або самої роботи. Метод міжлінійного перекладу може бути практично застосований до всіх мовних одиниць (речень, суперсинтактичних одиниць, пасажів);

6) *літературний переклад* – це найвищий рівень діяльності перекладача

Як стверджує Тарас Кияк, у практиці перекладу загальноприйнятими вважаються п'ять основних способів: а) транскрипція (транслітерація); б) гіпогіперонімічний переклад; в) уподібнення; г) перифрастичний переклад (дескриптивна перифраза);

д) калькування [Кияк , с. 145]. Що ж до перекладу неологізмів, то вони

перекладаються за загальними правилами чи за допомогою еквівалентного неологізма, що вже зафіксований у словнику мови перекладу внаслідок аналогічного темпу науковотехнічного прогресу [Кияк , с. 150-151].

У Вячеслава Карабана знаходимо перелік основних способів перекладу лексичних одиниць, а саме: пошук словникового відповідника, транскодування, калькування, лексичні та граматичні трансформації, антонімічний переклад, контекстуальна заміна та описовий переклад [40, с.24].

Калькування як спосіб перекладу лексики досліджував також В.Карабан. На думку дослідника, це прийом перекладу термінів, коли відповідником простого чи складного терміна мови оригіналу в мові перекладу вибирається перший за порядком відповідник у словнику [40, с.25]. Наприклад, англ. *legal status* – укр. правовий статус; англ. *competent court* – укр. компетентний суд; англ. *execution of judgment* – укр. виконання судового рішення тощо. Отож перевагою прийому калькування є чіткість, стислість, однозначність з вихідним словом, яка доходить до повної оборотності відповідності. Далі вчений застерігає, що калькування можливо застосувати лише тоді, коли це не порушує норм вживання і сполучуваності слів в українській мові.

Іншим способом перекладу термінів є *транскодування* – передання звукової чи графічної форми слова засобом алфавіту, що здійснюється шляхом:

а) транскрибування – передача звукової форми слова мови оригіналу (англ. *memorandum* – укр. меморандум);

б) транслітерація – передача слова по літерах (англ. *status* – укр. статус; англ. *conflict* – укр. конфлікт);

в) змішане транскодування – використання транскрибування з елементами транслітерації і навпаки (англ. *codex* – укр. Кодекс);

г) адаптивне транскодування – слово мови оригіналу адаптується до структурних особливостей мови перекладу (англ. *implementation* – укр. імплементація; англ. *administration* – укр. адміністрація).

Контекстуальна заміна – це така лексична перекладацька трансформація, внаслідок якої перекладним відповідником стає слово словосполучення, що не є словниковим відповідником, і що підібрано із врахуванням контекстуального значення слова, яке передається, його контексту вживання та мовленнєвих норм і традицій мови перекладу.

Смисловий розвиток – це прийом контекстуальної заміни, коли в перекладі використовується слово, значення якого є логічним розвитком значення слова, що перекладається.

Антонімічний переклад (формальна негативація) застосовується тоді, коли форма слова або словосполучення замінюється на протилежну (позитивна – на негативну і навпаки), а зміст одиниці, що перекладається, залишається в основному подібним.

Описовий переклад – це спосіб перекладу юридичних термінів, що доволі рідко застосовується під час перекладу юридичних текстів. В.Карабан визначає цей прийом як заміну слова, словосполучення, фразеологізмів в мові перекладу словосполученням або більшим за кількістю компонентів словосполученням, що адекватно передає зміст цієї лексичної одиниці [40, с.25]. Саме під час описового перекладу перекладач застосовує описові засоби передання термінів, інваріантом яких є значення іншомовної одиниці.

Оказіональний перекладацький еквівалент, тобто слово, або словосполучення, що ще не ввійшло до словникового складу мови перекладу, і вживається у мові як «потенційна» лексична одиниця. Нерідко такий оказіональний еквівалент переходить в узуальний, тобто стійкий. Це значить, що ця лексична одиниця входить до словникового складу мови перекладу, в результаті чого перестає бути безеквівалентною. Точно визначити, чи ввійшла ця оказіональна одиниця в словниковий склад мови перекладу не завжди можливо, через те, що момент переходу того чи іншого

неологізму із мовлення в мову не завжди може бути чітко визначеним.

Отже, основними методами перекладу лексичних одиниць сьогодні лінгвісти визначають:

транслітерацію (передача літерами мови перекладу власних назв);

транскрипція (передача українськими літерами звуків англійських найменувань : *superman* – *супермен*, *summit* – *саміт*);

калькування (заміна складових частин морфем чи слів одиницями оригіналу – їхніми лексичними відповідниками мовою перекладу).

Спосіб калькування при перекладі демонструє існування двосторонніх міжмовних відповідників посеред простих лексичних одиниць, які використовуються в якості «будівничого матеріалу» для відтворення внутрішньої форми запозиченого слова чи того, що перекладається [50, с. 145].

Описовий спосіб здійснюється шляхом пояснення суттєвих елементів нового слова, що перекладається.

Е.О. Куц та інші виділяють квазібезперекладні способи передачі неологізмів. У випадку квазібезперекладних методів переклад замінюється актом запозичення звукової (при транскрипції) чи графічної (при транслітерації) форми слова разом із значенням з мови оригіналу в мову перекладу. Однак безперекладність цього прийому насправді є тільки удаваною: фактично запозичення тут здійснюється саме заради перекладу як необхідної передумови для його здійснення. Запозичене слово стає фактом мови перекладу і вже як таке виступає еквівалентом іншомовного слова [37, с. 223].

Як бачимо існує чимало способів перекладу, головне – пререкладачеві потрібно знайти найоптимальніший і здійснити адекватний переклад.

3.2. Способи перекладу неологізмів англомовного суспільно-політичного дискурсу (самостійний перекладацький аналіз)

Самостійний перекладацький аналіз способів відтворення англомовних

неологізмів українською мовою проводиться на корпусі вибірки, що становить 335 одиниць, відповідно до поставленої у роботі мети – виявити найпродуктивніші способи перекладу неологізмів, які забезпечують адекватність перекладу, тобто аналіз способів перекладу зібраних неологізмів, виконаного українською мовою.

Як показав перекладацький аналіз, способи перекладу, що були використані у цій роботі, можна поділити на чотири групи, за способом перекладу:

1) транслітерація; 2) транскрипція; 3) калькування; 4) описовий спосіб.

Транслітерація була використана в нашому матеріалі для передачі неологізмів різних лексико семантичних груп, наприклад, власних назв: *Google* - Гугл - пошукова система; *Whatsapp* - Ватцап - популярна безкоштовна система миттєвого обміну текстовими повідомленнями для мобільних і інших платформ з підтримкою голосового і відеозв'язку; *Twitter* - Твіттер - соціальна мережа для публічного обміну повідомленнями за допомогою веб-інтерфейсу;

Fortnite - Фортніте - комп'ютерна онлайн-гра; *YouTube* - Ютюб - популярний сайт і другий сайт в світі за кількістю відвідувачів; *Microsoft* - Майкрософт-одна з найбільших транснаціональних компаній з виробництва пропріетарного програмного забезпечення для різного роду обчислювальної техніки; *Apple* - Еппл - американська корпорація, виробник персональних і планшетних комп'ютерів, аудіоплеєрів, телефонів, програмного забезпечення), особливостей суспільно-політичного життя та матеріального побуту (*Brexit* - Брекзіт - вихід Великобританії з Європейського союзу; *jihadist* — джихадіст; *conglomerates* - конгломерати - об'єднання фірм, іноді - юридична особа, до складу якого входять компанії; *drone* - дрон -безпілотний літак; *Processing* — Процесінг-обробка; "chatbots" - "чат-боти"; ІТ - Ай-Ті - розумні технології; *algorithms* — алгоритми; *smartphone* — смартфон; подкаст - цифровий медіа-файл; *video* — відео; *site* — сайт).

За допомогою калькування у роботі перекладалися такі неологізми:

- із політичної сфери (EU - ЄС (Європейській союз); Islamic State - Ісламська держава; international terrorism - міжнародний тероризм; regional adventurism - регіональний авантюризм; botched aftermath - провальні наслідки; Iran slipped into the vacuum - Іран довго знаходився у вакуумі; urbane face - чемна особа; sanctions — санкції та інші)

- із економічної сфери : Automation — автоматизація; risk manager - менеджер з ризиків; financial engineering - фінансовий інжиніринг; anti-money laundering - протидії відмиванню грошей; data science - дані науки тощо;

- із інтернет-сфери: smart speakers - розумні динаміки; remote cloud servers - віддалені хмарні сервери; downloaded — downloaded; audio files — аудіофайли; message boards - дошки оголошень; “read—along” - "читати — разом"; AI - штучний інтелект; data—driven digital platform - керуюча даними цифрова

платформа; glitches — глюки; artificial intelligence - штучний інтелект; machine learning - машинне навчання; “roboadvisers” - "роботорадники"; natural language processing - обробка природної мови; AI algorithms - AI - алгоритми; algorithmic trading - алгоритмічна торгівля; anti—fraud - боротьба з шахрайством; lip-service

- із сфери екології (global emissions - глобальні викиди; research partnerships - дослідницькі партнерства;; landfill — сміттєзвалище; climate emergency - кліматична надзвичайна ситуація; plastic waste - пластикові відходи);

- із соціальної сфери: DNA — ДНК; nanoscale — нанорозмір; invaders enter the body - загарбники потрапляють в організм; nanostructures — наноструктури; scans — сканування та інші.

Описовий спосіб здійснюється шляхом пояснення суттєвих елементів неологізму. В даній роботі було знайдено дуже мало неологізмів, перекладених таким способом:

- “you need only to flick on your phone” — “вам потрібно лише натискувати на ваш телефон”;

- “you can check your email” - “ви можете перевірити свою електронну

пошту”;

- “catch up with friends on Facebook and Instagram” - “знаходитися з друзями на Facebook і Instagram”.

- “IT industry” - “ІТ- промисловість”

- “MRI scans” – “МРТ-сканування” та інші.

Результати дослідження показані у таблицях окремо за кожен мовний зріз, що є предметом аналізу (Див табл. 3.1. – 3.1.3)

Таблиця 3.1.

Способи перекладу англomовних неологізмів у суспільно-політичному дискурсі 2013 року

№ п/п	Спосіб перекладу	Частота вживання		Ілюстративний приклад
		Кількісний підрахунок	% співвідношення	
1	Калькування	62	63%	scans
2	Транслітерація та транскрипція	32	33%	website
3	Пряме включення	3	3%	USB sticks
4	Описовий спосіб	1	1%	software
5	Приблизний переклад	-	-	-
разом		98	100%	

Як бачимо, 63% неологізмів із матеріалів статей газети були перекладені за допомогою способу калькування. За допомогою способу транслітерація та транскрипція були перекладені 33% досліджених неологізмів. Описовий метод знадобився лише в одному випадку.

Провівши аналіз способів перекладу англомовних неологізмів у суспільно-політичному дискурсі методом суцільної вибірки по першому зрізу за 2013 рік, що склало 98 неологізмів, можна зробити висновок у відсотковому відношенні. Так 63% неологізмів цього зрізу були перекладені за допомогою способу калькування, сюди увійшли такі слова, як: *fans* — шанувальники, *high sugar* - високий рівень цукру, *cut your sugar* - зменшіть споживання цукру та інші. За допомогою способу транслітерація та транскрипція неологізмів були перекладені 33% досліджених слів. За допомогою цього способу були перекладені такі слова, як: *reality show* — реаліті-шоу, *fitness DVD* — фітнес-DVD, *hyperactivity* - гіперактивність та інші. За допомогою способу прямого включення були перекладені 3% досліджених слів. Це були такі слова, як: *USB sticks* - USB-накопичувачі, *SSTV camera* - камера відеоспостереження та інші. За допомогою описового способу були перекладені 1 % неологізмів, таких, як: *LBD* - чорна сукня принцеси Діани, в якій вона танцювала у Білому Домі у 1985 році.(див.дод.3)

Таблиця 3.2.

Способи перекладу англомовних неологізмів у суспільно-політичному дискурсі 2019 року.

№ п/п	Спосіб перекладу	Частота вживання		Ілюстративний приклад
		Кількісний підрахунок	% співвідношення	
1	Калькування	71	62%	Social media
2	Транслітерація та	33	30%	Google

3	транскрипція Описовий спосіб	5	4%	Networks
4	Пряме включення	5	4%	IT industry
5	Приблизний переклад	-	-	-
разом		114	100%	

Як видно з таблиці, 62% неологізмів цього періоду розвитку мови були перекладені за допомогою способу калькування. За допомогою способу транслітерація та транскрипція були перекладені 30% досліджених нами неологізмів. Провівши аналіз способів перекладу англomовних неологізмів у суспільно-політичному дискурсі методом суцільної вибірки по першому зрізу за 2019 рік, що склало 114 неологізмів, можна зробити висновок у відсотковому відношенні. Так 62% неологізмів цього зрізу були перекладені за допомогою способу калькування, сюди увійшли такі слова, як: *smart speakers* — розумні динаміки, *glitches* — глюки, *anti—fraud* - боротьба з шахрайством та інші. За допомогою способу транслітерація та транскрипція неологізмів були перекладені 30% досліджених слів. За допомогою цього способу були перекладені такі слова, як: *chatbots* - чат-боти, *audio files* — аудіофайли, *jihadist* — джихадіст та інші.

За допомогою описового способу були перекладені 4 % неологізмів, таких, як: *urbane face*- чемна особа, *Google* - пошукова система, *lip-service* - порожні слова та інші. За допомогою способу прямого включення були перекладені 4% досліджених слів. Це були такі слова, як: *IT industry* - ІТ-промисловість, *AI algorithms* - AI -алгоритми, *IT meltdown* — ІТ-крах та інші.

Таблиця 3.3.

Способи перекладу англomовних неологізмів у суспільно-політичному дискурсі 2023 року

№ п/п	Спосіб перекладу	Частота вживання		Ілюстративний приклад
		Кількісний підрахунок	% співвідношення	
1	Транслітерація та транскрипція	46	37%	ChaptGPT
2	Калькування	45	36%	posted a video
3	Пряме включення	24	20%	C4ISR sensors
4	Описовий спосіб	8	7%	Putin's latest wave of murderous airstrikes
5	Приблизний переклад	-	-	-
разом		123	100%	

У мові 2023 року, як бачимо з таблиці, 36% неологізмів із матеріалів статей газети були перекладені за допомогою способу калькування. За допомогою способу транслітерація та транскрипція були перекладені 37% досліджених нами неологізмів.

Провівши аналіз способів перекладу англomовних неологізмів у суспільно-політичному дискурсі методом суцільної вибірки по першому зрізу за 2019 рік, що склало 114 неологізмів, можна зробити висновок у відсотковому відношенні.

За допомогою способу транслітерація та транскрипція неологізмів були перекладені 37% досліджених слів. За допомогою цього способу були перекладені такі слова, як: *influencer* — інфлюенсер, *WhatsApp* — WhatsApp та інші.

За допомогою способу калькування були перекладені 36% досліджених слів, сюди увійшли такі слова, як: *posted a video* — публікувати відео, *group of ultras* - групи ультрас та інші.

Висновки до розділу 3

У перекладачів сьогодні в арсеналі є чимало способів і методів відтворення нової англomовної лексики у перекладах. Серед їх різномайття можна визначити як основні, загальноживані і продуктивні це - калькування, транскрипція, транслітерація, які приблизно порівну можуть за частотою вживатися, а також описовий метод, який, також вживається при перекладі неологізмів, але не є частовживаним.

За результатами дослідження способів перекладу англomовних неологізмів у суспільно-політичному дискурсі останніх десяти років (2013 - 2023) можна констатувати, що переклад англomовних неологізмів у суспільно-політичному дискурсі в основному відбувається способом транслітерації, транскрипції та калькування.

ВИСНОВКИ

У роботі «*Неологізми у англomовному суспільно-політичному дискурсі та їх перекладі українською мовою*» був обраний та досліджений один з напрямків сучасних лінгвістичних утворень неологізмів різного типу та виявлення змін, що відбуваються у мові сьогодні.

У самостійному дослідженні були вивчені та досліджені 335 неологізмів, зібраних методом суцільної вибірки у конкретному суспільно-політичному дискурсі, а саме статтях газет: “Daily Mail” від 29.12.2013 року, “The Times” від 29.11.2019 та “Daily Mail” від 29.12.2023 року та їх українського перекладу.

Проведена робота дозволила виявити деякі тенденції, що характеризують особливості розширення лінгвокультурного простору в період, що розглядається і можемо зробити висновок, що процес поповнення словникового складу англійської мови шляхом створення неологізмів свідчить про реалізацію творчого потенціалу мови, який передбачає уявну гру, яка може бути побудована на існуючих лексемах, переосмисленні їх і додаванні нових відтінків значення. Неологізм це є слово, в якому найбільш яскраво позначені механізми народження лексичної одиниці.

Також ми з'ясували, що причиною виникнення неологізмів є зміни у суспільстві та науково-технічний прогрес: війна, виникнення нових соціально-економічних реалій, відкриття в галузі науки та техніки, досягнення у гуманітарній сфері. Також у цій роботі хочемо звернути увагу на те, що до перспектив дослідження в цьому напрямі належить вивчення сфер, представлених неологізмами у різних сферах суспільно-політичного дискурсу, тощо.

Проаналізувавши неологізми за способом утворення неологізмів у суспільно-політичному дискурсі на матеріалах газет: “Daily Mail” від 29.12.13 року, “The Times” від 29.11.2019 року та “Daily Mail” від 29.12.23 року, можна сказати, що у всіх трьох газетах, в яких проводилось

дослідження переважна більшість неологізмів була утворена словоскладальним способом.

Таким чином, у газеті “Daily Mail” від 29.12.13 року словоскладальним способом було утворено 51 слово, що складає 52% нашого дослідження. Також, можна сказати, що більшість новоутворених неологізмів це іменники, які складають 86% дослідження.

У газеті “The Times” від 29.11.2019 року словоскладальним способом було утворено 69 слів, що складає 61% нашого дослідження. Також, можна сказати, що більшість новоутворених неологізмів це іменники, які складають 77% дослідження.

У газеті “Daily Mail” від 29.12.23 року словоскладальним способом було утворено 71 слово, що складає 57% нашого дослідження. Також, можна сказати, що більшість новоутворених неологізмів це іменники, які складають 88% дослідження.

Проаналізувавши лексико-семантичне утворення неологізмів у суспільно-політичному дискурсі на матеріалах газет: “Daily Mail” від 29.12.13 року, “The Times” від 29.11.2019 року та “Daily Mail” від 29.12.23 року, можна сказати, що у газеті “Daily Mail” за 29.12.13 рік частіше за всіх зустрічаються слова, пов’язані з соціальною сферою, які добре висвічували минулі події 2013 року.

Так у відсотковому відношенні, а це 69% використовуються слова на соціальну тематику. На другому місці нашого дослідження з 31% знаходяться неологізми із інтернет-сфери (див. табл.2.1).

У газеті “The Times” від 29.11.2019 року найчастіше зустрічаються слова, які позначають передові технології, вони щільно увійшли у наше повсякденне життя.

Так у відсотковому співвідношенні, а це 58% від відібраних слів зустрічаються слова, які використовуються в інтернет-сфері, на другому місці з 17% знаходяться неологізми з політичної сфери. На третьому місці нашого дослідження із 14% посідають слова, вживані у соціальній сфері. І на

4-му та 5-му місцях слова, які вживаються у екологічній та економічній сферах із 7% та 4% відповідно (див. табл.2.2).

У газеті “Daily Mail” від 29.12.23 року частіше за всіх зустрічаються слова, пов’язані з війною, які й висвітлюють наше сьогодення. Так у відсотковому відношенні, а це 55% використовуються слова на воєнну тематику. На другому місці нашого дослідження з 21% знаходяться неологізми із соціальної сфери. На третьому місці — інтернет-сфера з 12%. Третє місце з 8% посідають слова із екологічної сфери. П’яте місце займають неологізми із політичної сфери (див. табл.2.3).

Практичне дослідження показало, що під час перекладу неологізмів способами перекладу англomовних неологізмів у суспільно-політичному дискурсі методом суцільної вибірки по газетах: “Daily Mail” від 29.12.2013 року - 98 неологізмів, “The Times” від 29.11.2019 року - 114 неологізмів, “Daily Mail” від 29.12.2023 року — 123 неологізмів, можна сказати, що переклад англomовних неологізмів у суспільно-політичному дискурсі в основному відбувається способом транслітерації та транскрипції, а також калькування, який досягається шляхом використання неологізму, що означає відповідні поняття української дійсності. При перекладі неологізмів, в кожному конкретному випадку перекладач вибирає відповідний варіант, виходячи з відповідного контексту.

Неологізми мають високий прагматичний потенціал, але через низьку частотність вживання становлять певні труднощі для перекладу. Перекладач повинен спиратися на попередній досвід та мати значний багаж знань для того, щоб більш адекватно передати значення висловлювання.

Неологізми показують здатність мови відображати динамічний розвиток суспільства і, в той самий час, розширення традиційних меж словотворення. Це ми добре можемо бачити на одному з прикладів із проведеного дослідження, так, коли за мирних часів слово *dron* використовувалося лише у соціальній сфері, то вже під час війни використовується у воєнній сфері.

Для відображення, відтворення й закріплення нових ідей і понять мова, і

лексика зокрема, мають перебудовуватися, поповнюватися новими компонентами. Розвиток мови зумовлений значною мірою розвитком її словотвірної системи. Поява нового слова є результатом боротьби двох тенденцій – розвитку мови та її зберігання. При цьому поява нового слова не завжди викликана прямими потребами соціуму в новому значенні. Жодна нова наука не в змозі без неологізмів, нових слів та нових інтерпретацій уже існуючих слів пояснити та описати реалії сьогодення по-новому. Нові знання вимагають нових термінів і концепцій. Відмовитися від неологізмів означає відмовитися від наукового розвитку.

Велика частина неологізмів, які притаманні сучасним ЗМІ, є лексичними, проте в текстах ЗМІ нерідкі і семантичні неологізми, але їх значно менше.

Проведена робота допомогла детально здійснити комплексний аналіз неологізмів у англomовному суспільно-політичному дискурсі тобто, дослідити їх способи утворення, семантику, особливості функціонування, а також шляхи їх відтворення в українських перекладах, але залишилося ще багато актуальних питань, які вимагають подальшого вивчення, було досліджено далеко не всі проблеми сучасної англійської неології.

Але все ж зроблені висновки, що основними критеріями, які повинні бути прийняті до уваги перекладачем при пошуку відповідності англійському неологізму в українській мові, є стислість і однозначність тлумачення.

Запропонований перекладачем варіант повинен бути зрозумілим для реципієнта. Від розумного використання основних перекладацьких прийомів залежить адекватність тексту у мові перекладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрусяк І.В. Спосіб життя та дозвілля: фрагмент концептуального аналізу англійських неологізмів кінця ХХ століття. *Мовні і концептуальні картини світу*: Зб. наук. праць. К., 2000. С. 8-18.
2. Андрусяк І.В. Теорія номінації й проблема нового слова в когнітивній лінгвістиці. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*: Зб. наук. праць. Ужгород, 2000. Вип. 3. С. 13-20.
3. Андрусяк І.В. Людина й суспільство: фрагмент концептуального аналізу англійських неологізмів кінця ХХ століття. *Проблеми романо-германської філології*: Зб. наук. праць. Ужгород: Мистецька лінія, 2001. С. 9-22.
4. Андрусяк І.В. Неологічна картина світу англійського суспільства кінця ХХ століття. *Мовні і концептуальні картини світу*: Зб. наук. праць. К., 2001. С. 7-11.
5. Андрусяк І.В. Номінативно-фреймовий аналіз суфіксальних неологізмів кінця ХХ століття. *Науковий вісник Чернівецького університету*. Германська філологія: Зб. наук. праць. Чернівці: Рута, 2001. Вип. 115. С. 56-68.
6. Анікеєнко І.Г., Бойцан Л.Ф., Ганецька Л.В. Практикум з лексикології англійської мови. К.: КДЛУ, 1999. 165 с
7. Ahmad K. Neologisms, Nonces and Word Formation. Vol. 2. Munich: UniversitatStuttgart.P.711–730.URL:https://www.scss.tcd.ie/Khurshid.Ahmad/Research/OntoTerminology/2000_NeologismNonceWordFormation.pdf (accessed date: 04.02.2018)
8. Бортничук Е.Н. Словообразование в современном английском языке: Учеб. пособие для ин-тов и фак. иностр. яз./Е.Н. Бортничук, И.В.

- Василенко, Л.П. Пастушенко/Под ред. Жлуктенко Ю.А. К.: Вища школа. Изд-во при Киев. ун-те, 1988. 261 с.
9. Берчфілд Р. В., CNZM, СВЕ - був лексикографом, ученим і письменником, який редагував Оксфордський словник англійської мови.
10. Биховець Н.М. Запозичення серед англійських неологізмів (70-ті рр.) / Н. Биховець. Мовознавство. 1988. №6 с.57-59
11. Верба Л. Г . Порівняльна лексикологія англійської та української мов: посіб. для переклад. від-нь вузів. Вінниця : Нова кн., 2003. 153 с.
12. Вокальчук Г.М. Вивчення неологізмів у вузівському курсі сучасної української літературної мови. Пед. Науки: Зб. наук. пр. Суми, 2002. 2002, ч.2. С.24-29.
13. Вострецова В. О. Функціонування нових сталих сполук слів із компонентом «synrdome» на позначення серйозних хвороб (на матеріалі сучасної англійської мови) / *Наукові записки*. Серія: Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. Вип. 81 (3). С. 68–71.
14. Hedberg J. *Algeo Fifty Years Among the New Words*. L.: Cambridge University Press, 1991. 260 p.
15. Гармаш О. Л. Системність словотвору англійської мови та інноваційні процеси: Дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / Гармаш Олена Леонідівна; Запорізький національний ун-т. -Запоріжжя, 2005. 187 с.
16. Герман В.В. Індивідуально-авторські неологізми (оказіоназми) в сучасній поезії (60-90 рр): Автореф. дис.: канд. філ наук. К. 1999. 22 с.
17. Данкевич Т. Переклад авторських неологізмів в англійській мові. *Мова і культура*. 2014. Вип. 17, т. 3. С. 341-346.
18. Діденко Д. С. Генеза дискурсу феномену "соціальний час". *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2013. Вип. 59-60. С. 41-50.
19. Єнікієва С. М. Система словотвору сучасної англійської мови:

синергетичний аспект (на матеріалі новоутворень кінця XX – початку XXI століть): автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.04 Київ. нац. лінгв. ун-т. К., 2011. 32с.

20. Заболотний К.Ф. Семантичні неологізми у словотвірній системі англійської мови Депон. рукопис в ІНІОН № 42482 від 23.07.90. Чернівці, 1991. С. 3–9.

21. Зацний Ю. А. Інновації у словниковому складі англійської мови початку XXI століття : англо-український словник / Ю. А. Зацний, А. В. Янков. Вінниця : Нова Книга, 2008. 360 с.

22. Зацний Ю. А. Неологізми англ. мови 80–90-х років XX століття. Запоріжжя : Тандем-У, 1997. 396 с.

23. Зацний Ю. А. Про деякі тенденції в словотвірних процесах сучасної англійської мови. Нова філологія. 2014. № 64. С. 162–170.

24. Зацний, Ю.А. Сучасний англomовний світ і збагачення словникового складу Львів : ПАІС, 2007. 228 с.

25. Ільченко, О. М. Етикет англomовного наукового дискурсу: монографія, 288. (2002).

26. Cannon, G. Viability. The Death of Recent New Items in English / G. Cannon /Word. 1987. № 38.– P. 155–172.

27. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: граматичні труднощі, лекс., термінолог. та жанрово-стиліст. Проблеми. Вінниця: Нова книга, 2002. 564 с.

28. Carrington D. Why the Guardian is changing the language it uses about the environment. The Guardian. International Edition. URL: <https://www.theguardian.com/environment/2019/may/17/why-the-guardian-is-changing-the-language-it-uses-about-the-environment> (accessed date: 08.04.2020)

29. Козаченко І.В. Особливості перекладу неологізмів англійської мови / *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2014. № 25. Том 2. С. 166-168.

30. Козубай І. В., Хаджи А. Ю. Дослідження структурно - семантичних особливостей новоутворень сучасної англійської мови *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. № 3 (334), 2020. С.20-26
31. Козьмик Г. О. Актуальні проблеми вивчення неології / Г. О. Козьмик, Т. О. Хейлик. *Наук.-виробн. журнал «Держава та регіони»*. Серія «Гуманітарні науки». 2008. № 1. С. 109–116.
32. Колоїз Ж.В. Семантичні неологізми як результат семантичної деривації *Вісник*. Харк. Нац. Ун-т ім. В.Н. Каразіна. Х., 2005. №659: Сер: філологія, вип 44. С.6-11
33. Коновець О. Сучасна періодика в системі наукової комунікації / О. Коновець, А. Бойко, Н. Зелінська. *Вісник української академії друкарства*. Л. 2009.
34. Корда І.В. Деякі особливості англійських морфологічних неологізмів у різних сферах людської діяльності. *Проблеми романо-германської філології*: Зб. наук. праць. Ужгород: Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ комітету інформації, 1998. С. 62-67.
35. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. Підручник. К.: ВЦ Академія, 2002.– 367 с.
36. Куш Е.О. Англійські політичні неологізми як перекладацька проблема *Проблеми семантики слова, речення та тексту*: зб. наук. пр. М-во освіти і науки України, Київ. нац. лінгв. ун-т Вип. 25 відп. ред. Н.М. Корбозерова. К.: Вид. центр КНЛУ, 2010. С. 220-228.
37. Longman Dictionary of Contemporary English. The 6th Edition. L.: Pearson Longman, 2014. 2224 p.
38. Левицький А. Е. Актуальні проблеми розвитку неології (на матеріалі сучасної англійської мови) *Вісник Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка*. 2005. Вип. 23. С. 16–21.
39. Лук'яненко С.С. Тематичні групи соціально-політичних номенів української мови (історія та сучасний стан) *Вісник ХНУ*. Серія: Філологія. 2007. (Вип. 50). С. 3 – 7.

40. Лук'янець В. С. Сучасний науковий дискурс: Оновлення методологічної культури: (Монографія). В. С. Лук'янець, О. М. Кравченко, Л. В. Озадовська. К.: ПАРАПАН, 2000. 304 с
41. Мазурик Д. Лексичні інновації 90-х років ХХ століття в системі української мови. *Українська філологія: школи, постаті, проблеми*. Львів, 1999. ч.2.– С. 156-163
42. Мацько Л. Українська мова в кінці ХХ ст.: (Зміни в лексиці). *Дивослово*. 2000. № 4. С. 14-20.
43. Мостовий М.І. Лексикологія англійської мови. Харків : Основа, 1993. 255 с
44. Нікітіна Н. Українська мова на телебаченні. *Дивослово*. 2004. № 12. С.2-7
45. Ніколенко А. Г. Лексикологія англійської мови – теорія і практика. [англ.]: навч. посіб. Vinnytsya : Nova Knyha, 2007. 525 с.
46. Paramichael E. Extinction Rebellion: climate crisis in criminal court. *The Times*. URL: <https://www.thetimes.co.uk/article/climate-crisis-in-criminal-court-chv35hrc3> (accessed date: 06.04.2020)
47. Пікуш О. Фонологічні неологізми в англійській мові: специфіка їх утворення. *Проблеми гуманітарних наук*. Випуск № 34. Філологія. 2014. С. 158-166
48. Поведа Т. Словотвірні моделі лексичних новоутворень Буковинський журнал. 2010. №2. С.212-216.
49. Погоріла А.І., Тимчук О.Т. Особливості перекладу неологізмів англійської мови. *Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка «Young Scientist»* № 3.1 (55.1). 2018. С.143-146.
50. Полковніченко Ю.Г. Неологізми у сучасній англійській мові. *Вісник ЛНУ ім. Тараса Шевченка*. 2013. № 12 (271). Ч. 1. С. 83-88.
51. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови. Т., 2000. С. 78-84.

52. Rey A. *Semantics*. A. Rey. Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1995. 184 p.
53. Селіванова О. О. *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія*. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
54. Сербенська О.А., Волощак М.Й. *Актуальне інтерв'ю з мовознавцем: запитань і відповідей*. К.: Просвіта, 2001. С. 108
55. Соколов В. В. Відбиття лексико-фразеологічними новотворами англійської мови розвитку сучасної охорони здоров'я у США і Великобританії *Функциональная лингвистика*. 2011 (d). Т. 2. № 2. С. 198–200.
56. Статті газети “Daily Mail” від 29.12.2013 року
57. Статті газети “Daily Mail” від 29.12.2023 року
58. Статті газети “The Times” від 29.11.2019 року
59. Стишов О. Спортивні терміни-інновації в сучасних засобах масової інформації *Укр. Термінологія і сучасність*. К., 1997. С.58-61
60. Стишов О.А. Лексичні і стилістичні неологізми в ЗМІ з погляду мовної культури *Культура слова*. К. 1999. Вип. 52. С.3-12
61. Стишов О.А. *Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації): монографія*. К.: Вид. центр КНЛУ, 2003. 388 с.
62. *Українська мова: Енциклопедія*. К.,2000. С.377
63. Турчин В. В. *Прагматика наукового терміна*. Івано-Франківськ, 2004. 227 с.
64. Хайдеггер М. *Буття та час*. Харків: Фоліо,2003. 503 с.
65. Філіпс Л., Йоргенсен М. *Дискурс-аналіз. Теорія та метод*. Х.: Вид-во Гуманітарний центр, 2004. 336 с
66. Фоменко О.С. *Лінгвістичний аналіз сучасного політичного дискурсу США (90-ті роки ХХ століття): дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / О.С. Фоменко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка*. К., 1998. 195 с.

67. Шкуліпа Ю.С. Основні способи перекладу неологізмів публіцистичного стилю з англійської мови українською. Актуальні проблеми філології. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 22-23 вересня 2017 року). Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 91-93.
68. Штерн І.Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики. К.: Арттек, 1998. 336 с.
69. Шутова М.О. Неологізми в сучасній англійській мові. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету*. Філологія, педагогіка, психологія, 2010. Вип. 21. С. 79-85.
70. Cannon, G. Viability. The Death of Recent New Items in English / G. Cannon Word. 1987. № 38. P. 155–172.
71. Hedberg J. *Algeo Fifty Years Among the New Words*. L.: Cambridge University Press, 1991. 260 p.
72. *Longman Dictionary of Contemporary English. The 6th Edition*. L.: Pearson Longman, 2014. 2224 p.
73. Rey A. *Semantics* / A. Rey. Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1995. 184 p.

ДОДАТКИ

Додаток 1.

Таблиця неологізмів із газети “Daily Mail” за 29.12.13

№ з/п	Неологізми	Переклад	Кількість вживання	У % співвідношенні
Соціальна				
1	partially cutting nerves where they join the spinal cord	часткове перерізання нервів у місцях їх з'єднання зі спинним мозком	1	
2	corrective surgery	корекційної операції	1	
3	having balloon sword fights on the floor	б'ються на підлозі на повітряних кульках	1	
4	show	шоу	1	
5	face-painting	фейс-пейнтінгу	1	
6	CEO	генеральний директор	1	
7	cut your sugar	зменшіть споживання цукру	1	
8	obesity	ожиріння	4	
9	to make products healthier	робити продукти здоровішими	1	
10	high sugar	високий рівень цукру	1	
11	hyperactivity	гіперактивність	1	
12	Boston Marathon bombing	вибух на Бостонському марафоні	2	
13	fitness DVD	фітнес-DVD	2	
14	fans	шанувальники	1	
15	21 Day Fat Burn	21 Day Fat Burn — схуднення за 21 день (назва програми)	1	
16	overcome their weight issues	подолати проблеми з вагою	1	
17	reality show	реаліті-шоу	11	

18	LBD	чорна сукня принцеси Діани, в якій вона танцювала у Білому Домі у 1985 році	7	
19	showbiz	шоу-бізнес	1	
20	High Street	верхом моди	2	
21	glamorous party	гламурна вечірка	1	
22	health tourism	оздоровчий туризм	3	
23	a chip-and-pin machine	машину з чіпом і шпилькою	2	
24	scans	сканування	1	
25	culture of stupidity	культурою дурості	2	
26	website	веб-сайт	1	
27	stars	зірки — відомі люди	5	
28	celebrity	знаменитість	2	
29	show	шоу	4	
30	beauty regimes	режими краси	1	
31	dash-cam	відеореєстратор	1	
32	CCTV camera	камера відеоспостереження	1	
33	online reporting	онлайн-повідомлень	1	
Інтернет-сфера			67	69%
34	elite hacking unit	елітний хакерський підрозділ	2	
35	online	Інтернет	1	
36	Spyware	шпигунське програмне забезпечення	1	
37	Microsoft	Microsoft	5	
38	TAO	Tailored Access Operations (TAO)	6	
39	espionage software	шпигунське програмне забезпечення	1	
40	software	програмне забезпечення	3	
41	Windows	Windows	2	
42	information technology	інформаційні технології	1	
43	Cisco	Cisco	1	

44	Huawei	Huawei	1	
45	Western Digital	Western Digital	1	
46	Dell	Dell	1	
47	dialogue box	діалогове вікно	1	
48	Word	Word	1	
49	high-tech gadgets	високотехнологічні гаджети	1	
50	USB sticks	USB-накопичувачі	1	
			30	31%
Всього:			98	100%

Додаток 2

Таблиця неологізмів із газети “The Times” за 29.11.19

№ з/п	Неологізми	Переклад	Кількість вживання	У % співвідношенні
Політика				
1	Brexit	Вихід Великобританії з Європейського союзу	9	
2	EU	ЄС (Європейській союз)	2	
1.	Islamic State	Ісламська держава	1	
2.	jihadist	джихадист	1	
3.	international terrorism	міжнародний тероризм	1	
4.	regional adventurism	регіональний авантюризм	1	
5.	conglomerates	конгломерати	1	
6.	botched aftermath	провальні наслідки	1	
7.	Iran slipped into the vacuum	Іран довгий час знаходився у вакуумі	1	
8.	urbane face	чемна особа	1	
9.	sanctions	санкції	2	
Економіка			21	18%
10.	Automation	Автоматизація	1	
11.	risk manager	менеджер з ризиків	1	
12.	financial engineering	фінансовий інжиніринг	1	
13.	anti-money laundering	протидії відмиванню грошей	1	
Інтернет-сфера			4	4%
14.	smart speakers	розумні динаміки	2	
15.	remote cloud servers	віддалені хмарні сервери	1	
16.	downloaded	завантажено	1	
17.	audio files	аудіофайли	1	
18.	message boards	дошки оголошень	1	
19.	“read—along”	"Читати - разом"	1	

20.	drone	безпілотний літак	1	
21.	AI	Штучний інтелект (скороч.)	9	
22.	IT meltdown	ІТ-крах	1	
23.	Data—driven digital platform	керований дані - цифрова платформа	1	
24.	Processing	обробка	1	
25.	community cohesion	спільноти згуртованість	1	
26.	glitches	глюки	1	
27.	artificial intelligence	штучний інтелект	3	
28.	machine learning	машинне навчання	2	
29.	"chatbots"	"чат-боти"	1	
30.	"roboadvisers"	"Роботорадники"	1	
31.	natural language processing	обробка природної мови	1	
32.	Google	Гугл - пошукова система	1	
33.	IT	Штучні технології (скороч.)	4	
34.	IT industry	ІТ - промисловість	2	
35.	AI algorithms	AI -алгоритми	1	
36.	data—crunching	дані - хрускіт	1	
37.	algorithmic trading	алгоритмічна торгівля	1	
38.	anti—fraud	боротьба з шахрайством	1	
39.	lip-service	порожні слова	1	
40.	you need only to flick on your phone	вам потрібно лише клацати по телефону	1	
41.	you can check your email	ви можете перевірити свою електронну пошту	1	
42.	Whatsapp	Whatsapp	1	
43.	Twitter	Twitter	1	
44.	catch up with friends on Facebook and Instagram	знаходитись із друзями на Facebook і Instagram	1	
45.	stream a podcast	потік подкаст	1	
46.	smartphone	смартфон	1	
47.	mobile gaming	мобільні ігри	1	
48.	audio and video streaming	потокове аудіо і відео	1	

49.	podcasts	цифровий медіа-файл	1	
50.	online newspapers and books	Інтернет-газети та книги	1	
51.	video game streaming	потоківі відеоігри	1	
52.	content provider's	постачальник вмісту	2	
53.	Networks	Мережі	1	
54.	streaming services	потоківі послуги	2	
55.	Fortnite	Комп'ютерна онлайн-гра	2	
56.	YouTube	Ютьюб	2	
57.	video	відео	3	
58.	Site	Сайт	2	
59.	Instagram shows new likes	instagram показує нові лайки	1	
60.	Microsoft	Microsoft	1	
61.	Apple	Apple	1	
Екологія			70	61%
62.	global emissions	глобальні викиди	1	
63.	climate change	зміна клімату	1	
64.	climate summit	кліматичний саміт	1	
65.	climate emergency	кліматична надзвичайна ситуація	1	
66.	plastic waste	пластикові відходи	1	
Соціальна			5	4%
67.	DNA	ДНК	7	
68.	nanoscale	нанорозмір.	2	
69.	nanostuctures	наноструктури	1	
70.	Scans	Сканування	1	
71.	Obesity	Ожиріння	1	
72.	overweight can trigger	зайва вага може спровокувати	1	
73.	MRI scans	МРТ-сканування	1	
			14	12%
Всього:			114	100%

Додаток 3

Таблиця неологізмів із газети “Daily Mail” за 29.12.23

№ з/п	Неологізми	Переклад	Кількість вживання	У % співвідношення
Війна				
1	three-day war	триденна війна	2	
2	drone	безпілотний літак	4	
3	ASRAAM	ASRAAM-передові ракети повітря-повітря малої дальності	3	
4	Shahed-type drones	безпілотників типу "Шахед"	1	
5	Putin's latest wave of murderous airstrikes	Остання хвиля смертоносних авіаударів Путіна	1	
6	Russian barbarity	російського варварства	1	
7	free world	вільний світ	1	
8	Kremlin's forces	сили Кремля	1	
9	conflict in Ukraine	конфлікт в Україні	2	
10	drone attack	атаки безпілотників	1	
11	cruise missile	крилаті ракети	1	
12	Putin's ruthless 'Hispaniola' private army of neo-Nazis and football ultras	приватна армія неонацистів і футбольних ультрас путіна «Еспаньола»	1	
13	'Hispaniola'	приватна армія путіна «Еспаньола»	2	
14	Russian militant	російським бойовиками	1	
15	super AI weapons	суперзброя ШІ	2	
16	Habsora	систему штучного інтелекту під назвою «Хабсора» для	1	

		ідентифікації цілей у конфлікті з ХАМАС у Газі.		
17	AI	ІІІ	18	
18	AI's shadow	тінь штучного інтелекту	2	
19	AI's influence	Вплив штучного інтелекту	2	
20	lethal autonomous weapons systems	летальних автономних систем зброї	1	
21	AI-driven warfare	ведення війни на основі штучного інтелекту	1	
22	AI weapons	зброя ІІІ	1	
23	AI experimentation	експериментам зі штучним інтелектом	1	
24	C4ISR sensors	вдосконалені датчики С4ISR, які означають командування, управління, зв'язок, комп'ютери (С4), розвідку, спостереження та розвідку (ISR), як на стратегічному, так і на тактичному рівнях	1	
25	ChaptGPT	ChaptGPT	1	
26	AI-enhanced sensor-intelligence cycle	розширений штучним інтелектом цикл сенсорного інтелекту	1	
27	AI man-machine interface	інтерфейс штучного інтелекту людина-машина	1	
28	FPV drones	дешеві безпілотники наступного покоління FPV	1	
29	hypersonic missiles	гіперзвукові ракети	1	
30	AI revolution	Революція ІІІ	3	
31	AI system	систему штучного інтелекту	4	
32	AGI	Потужного штучного інтелекту або загального штучного інтелекту	1	
33	AI trajectories	траєкторії ІІІ	1	

34	World War 3	Третя світова війна	1	
Політика			67	55%
35	group of ultras	групи ультрас	2	
36	neo-Nazi sympathisers	симпатиків неонацистів	1	
37	free world	вільний світ	1	
38	Brexit	Brexit	1	
Інтернет-сфера			5	4%
39	TikToker	TikToker	2	
40	Tik Tok channel	Канал TikTok	1	
41	posted a video	опублікував відео	1	
42	influencer	інфлюенсер	1	
43	X	мережа інтернету	1	
44	social media users	користувачі соціальних мереж	1	
45	YouTuber	Ютубер	1	
46	WhatsApp	WhatsApp	3	
47	click on the name	натисніть назву	1	
48	Exit group	Вийти з групи	1	
49	Privacy Notice	Повідомлення про конфіденційність	1	
50	Star Wars	Зоряні війни	1	
Екологія			15	12%
51	climate devastation	кліматична руйнація	1	
52	catastrophic risks	катастрофічні ризики	1	
53	climate chaos	кліматичний хаос	3	
54	international disaster database EM-DAT	міжнародна база даних катастроф EM-DAT	1	
55	extreme climate events	екстремальні кліматичні	1	

		явища		
56	climate disasters strike	кліматичні катастрофи	1	
57	global level	глобальний рівень	1	
58	climate change	зміни клімату	1	
Соціальна			9	8%
59	fans	уболівальники	5	
60	football ultras	футбольних ультрас	2	
61	fan zones	фан-зони	1	
62	CEO	Генеральний директор	2	
63	show	шоу	2	
64	mind-altering experiment	експерименті зі зміни свідомості	1	
65	a placebo	плацебо	1	
66	DMT	N-диметилтриптамін, більш відомий як ДМТ	10	
67	epidemic of depression	епідемію депресії	1	
68	COVID-19	COVID-19	1	
			26	21%
Всього:			123	100%